

Västerviks kommun
vasterviks.kommun@vastervik.se

Rektorn vid Västerviks gymnasium Ro 1
hakan.lerman@vastervik.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i Västerviks gymnasium Ro 1
i Västerviks kommun

Tillsyn i Västerviks gymnasium Ro 1

Skolinspektionen genomför tillsyn i Västerviks kommun under hösten 2013 och våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Västerviks gymnasium Ro 1 besöktes av Skolinspektionen den 14 januari 2014 och den 15 januari 2014.

Fakta om skolenheten

Västerviks gymnasieskola ligger i Västerviks kommun. Gymnasieskolan har totalt cirka 1 060 elever fördelade på 11 nationella program, introduktionsprogram och gymnasie-särskolans nationella och individuella program.

Detta beslut avser den skolenhet som benämns rektorsområde 1. Rektorsområde 1 omfattar Barn- och fritidsprogrammet (BF), Estetiska programmet (ES) och Vård- och omsorgsprogrammet (VO). Skolenheten omfattar 166 elever, 26 elever i BF, 77 i ES och 63 elever i VO. Inom BF finns endast elever i årskurserna 2 och 3. Programmet erbjuder numera inte i skolans Västerviks gymnasieskola.

Kunskapsresultat

Nationell statistik t.o.m. läsåret 2012/2013 avser programstruktur enligt tidigare gymnasieskola med utgångspunkt från Lpf 94. Från och med läsåret 2013/2014 går samtliga elever enligt den nya gymnasieskolan som utgår från Lgy 11. Vård- och omsorgsprogrammet (VO) ingår numera som nationellt program i gymnasieskolan istället för Omvårdnadsprogrammet (OP).

Av nationell statistik framgår att den genomsnittliga betygspoängen för BF och ES under de senaste tio åren har varit i paritet med värdet för riket. Den genomsnittliga betygspoängen för OP har under samma period, dvs. under tiden 2004-2012 legat något under motsvarande värde i riket. Efter läsåret 2012/2013 har den genomsnittliga betygspoängen sjunkit ytterligare.

Samtliga elever som erhöll slutbetyg från ES år 2013 blev enligt nationell statistik också behöriga till fortsatta studier på högskola. Statistiken visar att flertalet elever som lämnat ES med slutbetyg under de senaste tio åren har blivit behöriga till högskola. Av de elever som erhöll slutbetyg från OP var det 60 procent som nådde behörighet till högskola 2013. För OP har andelen varierat mellan 60 och 94 procent under samma period och för BF saknas underlag, på grund av för få elever, för de tre senaste åren och under övriga år har andelen som nått behörighet till högskola pendlat mellan 58 och 90 procent.

Enligt nationell statistik avslutade mellan 54 och 91 procent av eleverna på BF sin gymnasieutbildning med slutbetyg inom fyra år under perioden 2004-2013. Lägst andel visar statistiken för 2013. Av skolans egen sammanställning över andelen med slutbetyg efter tre år under de senaste åtta åren framgår att det var mellan 73 och 90 procent av eleverna som fick detta.

Enligt nationell statistik var det cirka 77 procent av eleverna på ES som fick slutbetyg inom fyra år 2013. Statistiken visar att andelen med slutbetyg efter fyra år har varierat mellan 79 och 94 procent under de senaste 10 åren. Flertalet år har andelen legat över 86 procent. Av skolans egen sammanställning framgår att andelen med slutbetyg på ES inom tre år de senaste åtta åren har varierat mellan 73 och 90 procent.

Enligt nationell statistik var det 75 procent av eleverna på OP som fick slutbetyg inom fyra år 2013. Andelen med slutbetyg inom fyra år på OP har varierat mellan 44 och 83 procent de senaste 10 åren. Av skolans egen sammanställning framgår att mellan 79 och 97 procent har fått slutbetyg efter tre år under de senaste åtta åren.

Av skolans egen sammanställning framgår att 51 av 64 elever, cirka 80 procent, fick slutbetyg inom Rektorsområde 1 efter läsåret 2012/2013. Av skolans sammanställning framgår vidare att 7 av 64 elever inom de tre programmen ej nådde kraven för att få slutbetyg utan fick samlat betygsdokument och 6 elever hade längre studietid än tre år.

Av skolans egen sammanställning framgår att 15 av 27 elever på ES, 4 av 14 elever inom BF och 2 av 23 elever inom OP hade utökat program läsåret 2012/2013.

Helhetsbedömning

Åtgärder måste vidtas så att fler elever ska gå ut gymnasieskolan med slutbetyg. Efter läsåret 2012/2013 var det tre fjärdedelar som gick ut med slutbetyg inom fyra år på Estetiska programmet och Omvårdnadsprogrammet medan drygt hälften av eleverna på Barn- och fritidsprogrammet nådde detta mål. Ett led i denna process är att tillgodosätta alla elevers behov av särskilt stöd. Ett arbete som utgår från att alla elever som är i behov av särskilt stöd har ett åtgärdsprogram som fungerar som ett effektivt verktyg för att nå kunskapskraven i de kurser som ingår i utbildningen.

Trots flera sammanställningar och uppföljningar av skolenhetens resultat behöver det systematiska kvalitetsarbetet förbättras så att det tydligt framgår vilka förbättringsåtgärder som behövs för en högre måluppfyllelse och förbättrad arbetsmiljö. Inte minst gäller detta åtgärder i syfte att skapa goda förutsättningar för elevernas studiero. Trots flera insatser framgår av såväl intervjuer som enkäter att skolenheten inte till fullo erbjuder eleverna en miljö som skapar möjligheter att fokusera på kunskapsinhämtande utan att bli störd vid de undervisningstillfällen som pågår.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerviks kommun att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 15 maj 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Västerviks kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Säkerställa att åtgärder vidtas för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande beteende samt att dessa dokumenteras enligt skollagens krav.
- Säkerställa att det finns en plan mot kränkande behandling som upprättas årligen och anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling långsiktigt och det aktuella året samt innehåller en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Disciplinära åtgärder

Enligt skollagen får rektorn eller en lärare vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. En lärare får exempelvis visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av ett undervisningspass, om eleven stör undervisningen eller på annat sätt uppträder olämpligt, och eleven inte har ändrat sitt uppförande efter uppmaning från läraren. Åtgärden ska dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden.

Av tillsynen framgår att det har vidtagits åtgärder i syfte att skapa studiero inom skolenheten exempelvis har lärare visat ut elever från lektioner. Trots vidtagna åtgärder har man inte kommit tillrätta med problemen i alla klasser och de åtgärder som vidtagits har heller inte dokumenterats.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att skapa en miljö som präglas av studiero. Vidare konstaterar Skolinspektionen att disciplinära åtgärder inte dokumenteras vid skolenheten.

Plan mot kränkande behandling

Huvudmannen har en långtgående skyldighet att säkerställa att alla elever har en trygg skolmiljö. Enligt skollagen ska det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling och att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska vidare innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av intervjuer med personal och elever framgår att det finns en medvetenhet om vikten av att skapa en miljö som präglas av trygghet och studiero. Genom aktiviteter i samband med att eleverna startar sin utbildning och via återkommande diskussioner om trygghetsfrågor arbetar personalen aktivt för att motverka kränkningar. Av intervju med rektorn framgår att det finns ett engagemang och fokus på att snabbt agera i händelse av kränkningar.

Skolenheten Rektorsområde 1 har dock ingen egen plan mot kränkande behandling. Den plan som finns gäller för alla skolenheter inom Västerviks gymnasium och benämns plan för likabehandling. Planen upprättas inte varje år utan löper på i stort sett oförändrad. Det framgår inte av planen vilka särskilda hänsyn som tagits till skolenhetens olika verksamheter. Det finns inte heller någon redogörelse för vilka konkreta åtgärder som ska vidtas utifrån en aktuell kartläggning samt en beskrivning av hur de åtgärder som planerats föregående år har genomförts. Det varierar i vilken grad de elever som Skolinspektionen intervjuat känner till planen. Tillsynen visar inte att eleverna har deltagit i framtagandet av planen. Lärarnas delaktighet i upprättandet av planen består i att den skickas ut för synpunkter.

Skolinspektionen bedömer att skolenhetens plan mot kränkande behandling inte uppfyller skollagens krav.

Författning

5 kap. 6 och 24 §§ skollagen

6 kap. 6 och 8 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Västerviks kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Säkerställa att åtgärdsprogram utarbetas i de fall en elev ska ges särskilt stöd.

Motivering

Skolan ska ge alla barn och elever möjlighet att nå utbildningens mål. En del i detta arbete är att skolan ska ge det särskilda stöd en elev behöver. Av skollagen framgår att om det framkommer att en elev befärs att inte nå de mål eller kunskapskrav som minst ska uppnås ska det anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Vidare framgår av skollagen att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Om utredningen istället visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska det fattas ett beslut om att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Ett beslut i fråga om åtgärdsprogram kan överklagas.

Av intervjuer med rektor och representanter för elevhälsan framkommer bland annat följande avseende arbete med särskilt stöd inom skolenheten. Elevhälsoteamet träffas varannan vecka för att diskutera enskilda elevers studiesituation. Förutom dessa träffar har skolenheten konferenser en gång per termin då samtliga elevers studieresultat går igenom.

Om det finns en oro för en elev som gäller flera ämnen eller elevens hela studiesituation hålls vanligtvis ett så kallat studieplaneringsmöte. Vid studieplaneringsmötet kan rektor, mentor, representanter från elevhälsan, elev och vårdnadshavare delta. Studieplaneringsmötet resulterar i upprättandet av ett protokoll där bland annat beslut om

särskilt stöd antecknas. I dessa fall utarbetas inte ett åtgärdsprogram. I andra fall, om oron för en elev gäller ett enskilt ämne, görs en enklare utredning och åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammen följs upp och utvärderas av ansvarig mentor. Om nya åtgärder beslutas, skrivs dessa in i befintligt åtgärdsprogram. Elev alternativt vårdnadshavare saknar genom skolenhetens tillvägagångssätt möjlighet att i flertalet fall överklaga beslutet, dvs. åtgärdsprogrammet.

Skolinspektionen bedömer att skolenhetens arbete med särskilt stöd inte uppfyller författningarnas krav. Åtgärdsprogram utarbetas inte alltid när en elev ges särskilt stöd och nya beslut fattas inte när förändringar av åtgärder görs.

Författning

3 kap. 8 och 9 §§ skollagen

28 kap. 16 § skollagen

9 kap. 9 § gymnasieförordningen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Västerviks kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Säkerställa att det systematiska kvalitetsarbetet vid skolenheten omfattar en analys som resulterar i åtgärder för att uppfylla de nationella målen samt att kvalitetsarbetet är dokumenterat.
- Säkerställa att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Motivering

Av skollagen följer att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorerna ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Vidare ansvarar rektorerna för att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete, dvs. en planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av bland annat lärare. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Läroplanerna för gymnasieskolan anger att rektorerna, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har ansvaret för att verksamheten inriktas mot de nationella målen. Rektorerna ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorerna har ansvaret för skolans resultat.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår bland annat att rektorerna bör se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analyser och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingssatser. Vidare bör rektorerna skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbild-

ningens kvalitet. Det är angeläget att rektorn ser till att den dokumentation som personalen gör i olika delar av kvalitetsarbetet systematiseras och sammanställs så att den går att analysera. Personal, elever och vårdnadshavare behöver en samlad bild av verksamhetens resultat, måluppfyllelse och kvalitetsarbete för att ha möjlighet att vara delaktiga, göra val och påverka utbildningens utveckling. Vidare betonas vikten av att analysera orsaken till skillnader mellan olika grupper och klasser eller mellan olika ämnen och målområden i läroplanen.

Av tillsynen framgår att rektorn gör sammanställningar av antal elever med slutbetyg och samlat betygsdokument m.m. för skolenhetens program. Sammanställningarna omfattar även jämförelse med resultaten från de nationella proven. Rektorn anger också att återkommande elev- och medarbetarenkäter analyseras. Resultatet diskuteras med personalen och utgör underlag för förbättringar. Av den dokumentation som granskats inför tillsynen framgår att rektorn lämnar ett "kvalitetsunderlag" till förvaltning och huvudman efter varje läsår. Det underlag som rektorn utgår ifrån i redovisningen är enskilda medarbetarsamtal, arbetslagsträffar, träffar med programansvarig, elevsamtal, träffar med elevrådet och lärarnas utvärdering av verksamheten samt elevenkäten. I materialet beskrivs förutsättningar, arbetet i verksamheten, resultat och måluppfyllelse samt analys och bedömning av måluppfyllelsen. I kvalitetsunderlaget ingår också uppföljning av likabehandlingsplanen och planen mot kränkande behandling. Rektorn beskriver en skolenhet som är i behov av flera förbättringsåtgärder. Dokumentet innehåller också några kortfattade förslag på insatser för att öka måluppfyllelsen.

Av intervjuer framgår att det varierar i vilken grad lärarna utvärderar sin undervisning. Rektorn beskriver att det ingår i lärarnas uppgifter att utvärdera undervisningen. Rektorn har dock inte krävt att utvärderingar ska göras på ett visst sätt och har heller inte kontinuerligt begärt in resultaten av genomförda utvärderingar. Enligt rektorn diskuteras dock undervisningen och hur den följs upp vid medarbetarsamtal. Av intervju med lärarna framgår att flera lärare anser att det är oklart om och hur utvärderingar ska ske. Några lärare gör dock återkommande utvärderingar och lämnar till rektorn utan att det har ställts några krav på hur detta ska göras. Av tillsynen framgår att förvaltningen och huvudmannen efterfrågar betygsresultat och det kvalitetsunderlag som beskrivs ovan. Av intervju med rektorn framgår dock att dialog och återkoppling utifrån det som har skickats in till huvudmannen inte har skett.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolenhetens systematiska kvalitetsarbete brister i vissa avseenden. Tillsynen visar att det görs sammanställningar av resultat och andra underlag i form av enkäter. Det är dock svårt att av dokumentationen få en samlad bild av vilka insatser som krävs för att utveckla verksamheten. Trots att det finns underlag finns inget som bekräftar att det görs en dokumenterad analys av de faktorer som kan främja eller motverka en positiv utveckling. Arbetet med att utveckla utbildningen med inriktning mot de nationella målen är inte samordnat eller strukturerat, utan till stor del beroende av enskilda lärares och rektors insatser. Gemensamma analyser sker inte i någon större utsträckning. Trots att behovet av insatser för att förbättra studieron funnits tidigare och att detta även framkommer i tillsynen, finns inga beskrivningar och förbättringsåtgärder för att komma till rätta med detta i den dokumentation som granskats. Av tillsynen framgår vidare att det finns ytterligare behov av

att ge stöd till lärarna inför betygssättningen. Den jämförelse som enligt intervjuer har gjorts av resultaten från provbetygen i de nationella ämnesproven i matematik och kursbetyget syns heller inte i dokumentationen som omfattar kvalitetsarbetet.

Tillsynen visar också att det inte finns något system för att det systematiska kvalitetsarbetet ska ge lärare och elever möjligheter att vara delaktiga och påverka processen av utvärdering. Förutom att besvara enkäter saknas strategier för att elever och personal ska kunna delta i förbättringsarbetet.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det systematiska kvalitetsarbetet inte bedrivs och dokumenteras i enlighet med författningarnas krav.

Författning

2 kap. 9 § och 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har utredare Sofia Lindstrand och undervisningsråd Johan Nilsson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Anders Kennberg
Undervisningsråd/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i beslutet.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.